

KNJIŽEVNI VREMENPLOV

Druga moderna

Književnopovijesno razdoblje

• 1952. g. – 1969. g.

Proza u trapericama

• Mislim time reći da su traperice stav, a ne hlače.

(U. Plenzdorf: *Nove patnje mladoga W.*)

Proza u trapericama naziv je za popularnu prozu koja nastaje šezdesetih godina prošloga stoljeća kao opreka intelektualističkoj prozi.

Obilježja:

- prikazivanje generacije mladih, inteligentnih ljudi bez ciljeva, planova i sigurne budućnosti
- nezadovoljni su svijetom, ne priznaju društvene vrijednosti
- ograđuju se od malograđanske kulture koju doživljavaju kao kulturu odraslih
- sveznajući pripovjedač zamjenjuje se nepouzdanim pripovjedačem koji pripovijeda u 1. licu
- u jezik se unosi sleng, kolokvijalni urbani govor i dijalekt

• Sve je u izletničkoj pustolovini Šoljanove male skupine od početka bilo promašeno i apсурdno, ali kao da je bilo neizbježno, sudbinski predodređeno. To vijugavo traganje za nečim neodređenim djeluje poput sna i zapravo je projekcija egzistencijalne strepnje i neuhvatljivosti ljudske egzistencije. (...)

Krajnji ishod pustolovine nije nimalo ohrabrujući: kretanje se zapravo odvija u začaranom krugu, pitanja o smislu ostaju bez odgovora, a na kraju puta/života čeka nas ništavilo.

(Krešimir Nemeć)

Antun Šoljan
(1932. – 1993.)

naslov romana

• Za druge, znao sam, nema više pravog povratka. Nisu se imali kamo vratiti, ostavljeni u bespuću, izgubljeni. Za njih više ništa nije moglo početi iz početka, kao ni za ovog fratra ovdje, na kraju puta, ostaje da umre. Ovo što je za Roka bio samo **kratak izlet**, za njih je bilo konačno putovanje nakon kojeg se ne putuje više.

• ... ovdje kretanje, osvajanje prostora, postaje samo sebi svrhom, upravo poput besmislena ali upornoga kotrljanja kamena uz brijeg Camusovu Sifizu.

(Krešimir Nemeć)

tri tematska plana romana

- roman s egzistencijalističkom temom
- roman o izgubljenoj generaciji (model proze u trapericama)
- politička alegorija

egzistencijalistička simbolika

- **putovanje** – potraga za identitetom, traženje smisla života
- **prepreke na putu** – životni problemi, odluke i izbori
- **kružno gibanje** – uzaludnost života
- kratki izlet – život

likovi

- pripovjedač: mladi novinar, sudionik ekspedicije, predstavnik *umorne mladosti*
- Roko
- ostali članovi ekspedicije
- stari fratar

kompozicija

- uokvirena pripovjedačevim razmišljanjima o Roku
- kronološki prati tijek ekspedicije i slijedi model pikarskoga romana

vrsta

- egzistencijalistički roman (s elementima drugih proznih modela)

Lutanje – alegorijsko traganje za identitetom i osobnom slobodom

• (...) i vidio sam jasno, sve jasnije, da je svijet u koji sam stigao isti onaj svijet iz kojeg sam krenuo, vidio sam da stojim na rotoru krajolika, u samom središtu kruga, i shvatio sam da nisam nigdje drugdje nego na svo- me mjestu.

I što sam drugo mogao nego da ga prihvatim? Što mi je, nakon svega, preostalo? Pognuo sam glavu i zakoračivši u krajolik prihvatio sam kamenu stazu pod nogama (...), prihvatio sam cijeli taj dobro poznati, banalni i jalovi krajolik koji mi je bio pred očima sve otkako smo krenuli na ovaj pohod.

• »Panika i apatija su Prokrustova postelja na kojoj se raspinje duh moje generacije« – kaže prvoosobni pripovjedač na jednome mjestu u romanu i tako ulazi u bit problema »umorne mladosti« koja nije sposobna nijednog trena živjeti u emocionalnoj stabilnosti i duhovnoj ravnoteži. Njoj je eskapizam imanentan, pa zato ni ovdje kao u *Izdajicama*, nije važan cilj nego sam proces kretanja.

(Krešimir Nemeć)